

इदं कर्तव्यं कुरुवीरमध्ये रजस्वलां यत् परिकर्षसे मां । न चापि कश्चित् कुरुतेऽत्र कुत्सा भुवं तवेदं मतमभ्युपेतः । १९१५
 धिगस्तु नष्टः खलु भारतानां धर्मस्तथा चत्तविदाश्च वृत्तं । यत्र ह्यतोतां कुरुधर्मवेलां प्रेक्षन्ति सर्वे कुरवः सभायां ।
 दोणस्य भीमस्य च नास्ति सत्त्वं चत्तुस्तथैवास्त्य महात्मनोऽपि । राज्ञस्तथा हीममधर्ममुग्रं न लक्षयन्ते कुरुद्वन्द्वमुखाः ।
 ॥ वैशम्पायन उवाच ॥ तथा ब्रुवन्ती करुणं सुमध्यमा भर्तृन् कटाक्षैः कुपितानपश्यत् । सा पाण्डवान् कोपपरीतदेहान् सन्दी
 पयामास कटाक्षपातैः ।

हृतेन राज्येन तथा धनेन रत्नैश्च मुख्यैर्न तथा बभूव । यथा चपाकोपसमीरितेन कृष्णाकटाक्षेण बभूव दुःखं ।
 दुःशासनश्चापि समीक्ष्य कृष्णामवेक्षमाणां कृपणान् पतींस्तान् । आधूय वेगेन विसंज्ञकल्पामुवाच दासीति हसन सशब्दं । १९१६
 कर्षस्तु तदाक्यमतीव हृष्टः सम्पूजयामास हसन सशब्दं । गान्धारराजः सुबलस्य पुत्रस्तथैव दुःशासनमभ्यनन्दत् ।
 सभास्तु ये तत्र बभूवुरन्ये ताभ्यामृते धार्तराष्ट्रेण चैव । तेषामभूदुःखमतीव कृष्णा दृष्ट्वा सभायां परिकथ्यमाणा ।
 ॥ भीम उवाच ॥ न धर्मसौत्तमात् सुभगे विवेक्तुं शक्नोमि ते प्रश्नमिमं यथावत् । अस्त्रो ह्यशक्तः पणितुं परस्वं स्त्रियाश्च भर्तुर्व्यशतां
 समीक्ष्य ।

त्यजेत सर्वं पृथिवीं समृद्धं युधिष्ठिरो धर्ममथो न जह्यात् । उक्तं जितोऽस्मीति च पाण्डवेन तस्मान्न शक्नोमि विवेक्तुमेतत् ।
 द्यूतेऽद्वितीयः शकुनिर्नरेषु कुन्तीसुतस्तेन निमृष्टकामः । न मन्यते त्वां निवृत्तिं युधिष्ठिरस्तस्मान्न ते प्रश्नमिमं ब्रवीमि । १९१७
 ॥ द्रौपद्युवाच ॥ आह्वय राजा कुशलैरनर्थैर्दुष्टात्मभिर्नैकैः सभायां । द्यूतप्रियैर्नातिकृतप्रयत्नः कस्मादयं नाम निमृष्ट
 कामः ।

अशुद्धभावेर्निवृत्तिप्रवृत्तैरबुध्यमानः कुरुपाण्डवाग्र्यः । सम्भूय सर्वैश्च जितोऽपि यस्मात् पश्चादयं कैतवमभ्युपेतः ।
 तिष्ठन्ति चेमे कुरवः सभायामीशाः सुतानाञ्च तथा स्नुषाणां । समीक्ष्य सर्वे मम चापि वाक्यं विब्रूत मे प्रश्नमिमं यथावत् ।
 ॥ वैशम्पायन उवाच ॥ तथा ब्रुवन्तीं करुणं रुदन्तीमवेक्ष्यमाणां कृपणान् पतींस्तान् । दुःशासनः परुषाण्यप्रियाणि वाक्यानुवा
 चामधुराणि चैव ।

तां कथ्यमाणाञ्च रजस्वलाञ्च स्वस्तोत्तरीयामतदर्हमाणां । वृकोदरः प्रेत्य युधिष्ठिरञ्च चकार कोपं परमार्त्तरूपः । १९१८
 इति श्रीमहाभारते सभापर्वणि द्यूतपर्वणि द्रौपदीप्रश्ने पञ्चषष्ठितमोऽध्यायः ॥ ६५ ॥

॥ भीम उवाच ॥ भवन्ति गेहे बन्धक्यः कितवानां युधिष्ठिर । न ताभिस्त दीयन्ति दया चैवास्ति तास्तपि ।
 काश्यो यद्वनमाहावीर्द्वयं यच्चान्यदुत्तमं । तथाऽन्ये पृथिवीपाला यानि रत्नान्युपाहरन् ।
 वाहनानि धनञ्चैव कवचान्यायुधानि च । राज्यमात्मा वयञ्चैव कैतवेन हतं परैः ।
 नच मे तत्र कोपोऽभूत् सर्वस्येष्टो हि नो भवान् । इमं त्वतिक्रमं मन्ये द्रौपदी यत्र पण्यते ।
 एषा ह्यनर्हती बाला पाण्डवान् प्राप्य कौरवैः । तत्काले क्लिश्यते चुद्रेर्नृशंसैरकृतात्मभिः । १९१९
 अस्याः कृते मन्युरयं त्वयि राजन्निपात्यते । बाह्व ते संप्रधक्ष्यामि सहदेवाग्निमानय ।
 ॥ अर्जुन उवाच ॥ न पुरा भीमसेन त्वमीदृशीर्वदिता गिरः । परैस्ते नाशितं नूनं नृशंसैर्धर्मगौरवं ।
 न सकामाः परे कार्यो धर्ममेवाचरोत्तमं । भ्रातरं धार्मिकं ज्येष्ठं कोऽतिवर्त्तितुमर्हति ।
 आहूतो हि परैराजा चात्तं व्रतमनुसरन् । दीयते परकामेन तन्नः कीर्त्तिकरं महत् ।